

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 408

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 26 januari 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Stikstofakkoord - Impactstudie sociaaleconomische gevolgen

In juni 2022 diende de Vlaams Belang-fractie, met mezelf als hoofdindieners, een voorstel van resolutie in over het voeren van een impactstudie naar de sociaaleconomische gevolgen van het stikstofakkoord voor de agrovoedingsketen. Hierin wordt vermeld dat eind maart 2021 toenmalig landbouwminister Hilde Crevits in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid aangaf dat, in het kader van de stikstofproblematiek, naast de ecologische ook de sociaaleconomische impact van de reductiemaatregelen mee in rekening wordt gebracht. Daarvoor zou het PAS-panel opgericht worden, dat zou onderzoeken welke budgettaire en maatschappelijke impact de maatregelen, of het niet nemen ervan, heeft op burgers en bedrijven. Dat veronderstelde dus niet alleen een analyse van de ecologische impact, maar ook van de sociaaleconomische impact. De Vlaamse Regering kwam echter eind april 2022 terug op haar woorden. Plots bleek die studie onmogelijk.

Ongeveer elke landbouworganisatie was/is terecht niet te spreken over die houding van de Vlaamse Regering. Uitspraken van landbouworganisaties als "we kunnen alleen maar concluderen dat de regering blind vaart en dat ze weinig waarde hecht aan impact van dit akkoord op de bedrijven en de mensen erachter" lijken dan ook meer dan terecht. Hoewel het voorstel van het Vlaams Belang werd verworpen, gaven verschillende parlementsleden van de coalitie tijdens de bespreking in de commissie aan dat het voorstel er dankzij de aanhoudende druk van het Vlaams Belang en de landbouworganisaties toch zou komen. Terecht, want deze studie is uiterst cruciaal voor het verdere verloop en vervolg van het stikstofakkoord van februari 2022, al een jaar geleden. Tot op vandaag werd hier echter niets meer over gezegd/beslist.

1. Wat is de stand van zaken wat betreft het voeren van de beloofde impactstudie naar de sociaaleconomische gevolgen van het stikstofakkoord voor onze gehele agrovoedingsketen? Waarom is hier nog steeds geen sprake van, een jaar na het sluiten van het stikstofakkoord? Komt deze studie er überhaupt nog?
2. Acht de minister het nodig om deze impactstudie zo snel mogelijk te voeren, om het beleid en de decreetgeving er nadien op af te stemmen, of acht de minister het meer opportuun om eerst voor decreetgeving te zorgen, en dan deze studie te voeren? Indien de minister de studie pas wil laten uitvoeren nadat over de decreetgeving beslist is, wat zal dan concreet het nut van de studie zijn?
3. Welk budget wordt vrijgemaakt voor het uitvoeren van deze studie en door wie zal de studie precies uitgevoerd worden? Acht de minister dit budget voldoende? Waarom werd precies gekozen voor deze personen/agentschappen/organisaties om

de studie uit te voeren en op welke manier wordt de objectiviteit van de studie zo gegarandeerd?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhair Demir (408), Jo Brouns (327).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 408 van 26 januari 2023

van **STEFAN SINTOBIN**

1. De Vlaamse Regering heeft in het voorjaar van 2021 een studie laten uitvoeren om de maatschappelijke en socio-economische impact van verschillende mogelijke beleidsscenario's en maatregelen in beeld te brengen. Een team landbouw- en milieu-economen van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en het Instituut voor Landbouw, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) heeft eind juni 2021 zijn rapport (Broekx et al., 2021) opgeleverd en voorgesteld aan de Vlaamse Regering. De studie richtte zich in de eerste plaats op de kosten en effecten van maatregelen, en bood de Vlaamse Regering het gevraagde inzicht in de kosteneffectiviteit van verschillende strategieën en maatregelen voor emissiereductie.

Binnen het tijdbestek van de studie werden ook een aantal neveneffecten en de bredere socio-economische impact op de landbouwsector in beeld gebracht aan de hand van een sectorspecifieke systeemanalyse. De studie werd zowel door de begeleidingsgroep van de Vlaamse overheid als het PAS experten-panel gewaardeerd.

Vanuit de Vlaamse Regering werd de vraag gesteld of en in hoeverre de socio-economische effecten van PAS-maatregelen op het agro-businesscomplex in de VITO-ILVO studie kwantitatief in beeld gebracht kunnen/konden worden. Het ILVO heeft de Vlaamse Regering geadviseerd dat een dergelijke onderzoeksvraag te ruim en te breed is om tot kwantitatief correcte, beleidsmatig bruikbare resultaten te komen. In het bijzonder zijn het aanpassingsvermogen van markspelers en de bijsturingsmogelijkheden van de overheid twee factoren die maken dat de socio-economische doorwerking van emissiereductiemaatregelen doorheen het agro-businesscomplex niet eenduidig of zinvol te voorspellen valt. Cruciale dosis-responsrelaties tussen ketenactoren zijn veel te onderhevig aan tal van externaliteiten, en zijn daardoor zeer moeilijk, zo niet onmogelijk, om door te rekenen. Afbouw van een minder competitief deel van de sector kan zelfs kansen bieden voor het meer performante en duurzame segment. Dit ligt in dan weer in lijn met het advies van het PAS-expertenpanel, dat spreekt van "opportuniteiten".

- 2-3. Mede gelet op het advies van ILVO voorziet de Vlaamse Regering niet in de opmaak van een bijkomende studie.

Referentie

Broekx S., Liekens I., Van Ermen S., de Pue D., Demeyer P. & Lauwers L. (2021). Vergelijking kosten en effecten van verschillende stikstofemissie-beperkende scenario's voor de Programmatische Aanpak Stikstof op hoofdlijnen. Studie uitgevoerd in opdracht van het Departement Omgeving. Rapport 2021/RMA/R/2545, Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) & Instituut voor Landbouw, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO Vlaanderen).
(<https://omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/2022-05/Kosten%20en%20effecten%20scenario%27s%20PAS.pdf>)